

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI TƏHSİL NAZİRLİYİ
BAKİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

Fəlsəfə kafedrası

MIF-B01

“Fəlsəfə elminin müasir problemləri”

fənni üzrə

İxtisas – 060202 – Fəlsəfə

PROQRAM

(Magistrlar üçün dərs proqramı)

**Bakı Dövlət Universiteti rektorunun
05.06.2020-ci il tarixli R/66 sayılı əmri
ilə nəşr hüququ verilmişdir**

BAKİ – 2020

Tartib edən:

Nərgiz Həmid qızı Məcidova
Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Elmi redaktor:

Kəmalə Həsən qızı Pənahova
Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Rəyçilər:

Arif İslam oğlu Tağıyev
Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru, dosent

Nəzakət İsfəndiyar qızı Kərimova
Fəlsəfə üzrə fəlsəfə doktoru

Giriş

Müasir fəlsəfəmiz, müxtəlif sahə və mövzuları ehtiva etsə də, bir əsas məqsədin reallaşmasında öz vahidlik səviyyəsini tapır: dünyada və cəmiyyətimizdə baş verən hadisələri, prosesləri yeni baxış bucağından, habelə yeni paradigmlər müstəvisindən öyrənmək, mövcud ciddi problemlərə, realıqla zəruri olan arasındakı ziddiyyətlərə münasibət bildirərək mümkün çıxış yollarını axtarmaq, təklif və tövsiyələr irəli sürmək. Bu da təbiiliyi qədər də qanunauyğundur. Belə ki, hər bir tədqiqatçı-filosof öz yaradıcılığında, ilk növbədə, yaşadığı dövrü əks etdirməyə, onu “materiallaşdırma”ğa çalışır. Ümumiyyətlə, fəlsəfə, hər şeydən əvvəl, öz mahiyyətini onda göstərir və ifadə edir ki, yeniliklərlə səsleşir, proseslərə adekvat və ləngimədən reaksiya verir, münasibət bildirir, cəmiyyətin innovasiya inkişafına yardımçı olur. Təsədüfə deyildir ki, tarix boyu bütün görkəmli filosoflar öz dövrləri üçün belə nümunə göstərmiş, yeninin səlis anlamını verməyə və daha “optimal yol” müəyyənləşdirməyə çalışmışlar. O da həqiqətdir ki, bəşəriyyət durduqca onun varlığı və təbiəti, bugünü və gələcəyi ilə əlaqədar bir çox problemlər öz aktuallığını saxlayır, zaman keçdikcə yenidən dəyişmiş şəraitə uyğun şəkildə həllini tələb edir. Beləliklə də “əbədi”, “ənənəvi” problemlər “yeni”, “müasir” problemlərə çevrilirlər.

1. Fənnin mənimsənilməsi məqsədləri.

Fənnin mənimsənilmə məqsədi müasir fəlsəfi fikir haqqında biliyin dərinləşdirilməsi, onun özünəməxsusluqlarını, başlıca yanaşmalarını və istiqamətlərini öyrənmək; müasir fəlsəfənin aktual problemləri haqqında təsəvvürlərin formalaşdırılması və onların müasir elm, mədəniyyət və cəmiyyət problemlərilə əlaqələndirilməsi; fəlsəfi təfəkkürün yeni biliklərinin

və mədəniyyətin kamilləşdirilməsidir. “Fəlsəfə elminin müasir problemi” fənninin məzmununu öyrənmək üçün magistrant fəlsəfənin baza kursunun məzmunundakı biliklərlə tanış olmalıdır. “Fəlsəfə elminin müasir problemləri” kursu da bir çox fənnlərlə əlaqəlidir. Belə ki, müasir fəlsəfi düşüncə sosial elmlər, o cümlədən də iqtisadi elmlər sahəsinin mövzuları və problemlər sahəsi ilə kəsişmənin geniş spektrini aşkarlamaqdadır.

2.Digər fənlər strukturunda fənnin yeri

Bu gün respublikamızın elm, təhsil ocaqlarında “Fəlsəfə elminin müasir problemi” fənninin tədqiq və tədrisinə böyük ehtiyac duyulur. Bu fənn magistr pilləsində ixtisas fənlər qrupuna aiddir. O öz məzmunu etibarilə humanitar, sosial və iqtisadi bloklara aid fənlər ilə sıx əlaqədədir. Buna görə də sözügedən fənnin öyrənilməsində yuxarıda qeyd olunan sahələrdə qazanılmış biliklər mühüm rol oynayır.

Fənnin mənimsənilməsi nəticəsində tələbələr

3.Bilməlidir:

- müasir fəlsəfənin başlıca səciyyəsi, problemləri, istiqamətlərini müəyyən etmək;
- müasir dövr fəlsəfəsinin: həyat fəlsəfəsi, hermenevtika, eqzistensial fəlsəfə, analitik fəlsəfə, postpozitivizm, strukturalizm və poststrukturalizmin başlıca istiqamətlərinin ümumi təhlilini etmək;
- dünyanın elmi dərkinin qeyri-elmi formaları arasında demarkasiya xəttini aşkara çıxarmaq;
- kosmogen, texnogen və antropogen sivilizasiyalar: başlıca səciyyələrini müəyyən etmək;
- texnogen sivilizasiyaların fəlsəfi konsepsiyalarını araşdırmaq;
- cəmiyyət haqqında müasir fəlsəfi təfəkkür üsullarının xüsusiyyətini

üzə çıxarmaq;

- siyasi fəlsəfə, onun predmeti, başlıca anlayışları və fəlsəfi biliklər sistemində yerini müəyyən etmək;

- idarəetmə fəlsəfəsinin predmeti, funksiyaları, vəzifələrini müəyyən etmək;

4. Modulun (fənnin) strukturu və məzmunu

Bu fənn üzrə saatların bölgüsü belədir: cəmi – 30 saat, o cümlədən, 15 mühazirə və 15 seminar məşğələsi. Bu proqramda diqqəti cəlb edən cəhətlərdən biri də odur ki, burada işlənən mövzular əsasən Bakı Dövlət Universitetində və bir sıra ali məktəblərdə mövcud olan ixtisasların spesifikasiyasına uyğun şəkildə işlənib hazırlanmış, həmçinin “Fəlsəfə elminin müasir problemləri” fənninin tədrisində son illərin əldə edilmiş uğurlu nəticələri nəzərə alınmışdır.

	Mövzu	Müh.	Sem.
1	Müasir fəlsəfə: başlıca səciyyəsi, problemləri, istiqamətləri	2	2
2	Elmin fəlsəfəsi müasir fəlsəfi tədqiqatların sahəsi kimi	2	2
3	Texnogen sivilizasiya müasir fəlsəfi tədqiqatların predmeti kimi	4	4
4	Cəmiyyətin müasir fəlsəfi konsepsiyaları	2	2
5	Müasir siyasi fəlsəfə: başlıca problemləri və konsepsiyaları	2	2
6	Müasir fəlsəfi düşüncə üfəqündə kütlə və kütləvi cəmiyyət fenomeni	4	4
7	İdarəetmə fəlsəfəsi müasir fəlsəfi və fənlərarası tədqiqatlar sahəsi kimi	2	2
8	Müasir fəlsəfi antropologiyanın özəllikləri	1	1
	Cəmi	15	15

Mühazirələrin mövzuları:

1.Müasir fəlsəfə: başlıca səciyyəsi, problemləri, istiqamətləri (2 saat).

Müasir fəlsəfənin əsas cizgiləri: plüralistlik, klassik rasionallığın tənqidi, metafizikanın tənqidi. Dünyanı fəlsəfi anlamının klassik və qeyri-klassik üsulları arasında fərq. S.Keykoqor, A.Şopenhauer, F.Nitşe və K.Marks fəlsəfi təlimləri müasir fəlsəfənin formalaşdırılmasının mənbələri kimi. Müasir fəlsəfənin analitik və kontinental olanlara bölgüsü. Ümumi icmal. Müasir dövr fəlsəfəsinin: həyat fəlsəfəsi, hermenevtika, eqzistensial fəlsəfə, analitik fəlsəfə, postpozitivizm, strukturalizm və poststrukturalizmin başlıca istiqamətlərinin ümumi analizi. Klassik fəlsəfədə marqinal statusa sahib obyektlərin problemləşdirilməsi və konseptuallaşdırılması. “Yeni metafizika”: başlıca səciyyəsi, nümayəndələri. Metafizikanın tənqidi və filosofluq etmənin qeyri-metafizik üsullarının axtarışı. [1,2,5,6,7,8]

2.Elmin fəlsəfəsi müasir fəlsəfi tədqiqatların sahəsi kimi (2 saat).

Elm dünyanı dərk etmək üsulu kimi, onun əsas xüsusiyyətləri: obyektivlik, sübutluluq, sistemlilik, gündəlik təcrübənin sərhədlərindən kənara çıxmış ideal obyektlərin layihələndirilməsi, ətraf aləmin dəyişdirilməsinə yönəlməsi. Elm və metafizika. Elmin anlaşılmasında başlıca müasir yanaşmalar: koqnitiv, sosiomədəni, ontoloji. Dünyanın elmi dərkinin qeyri-elmi formaları arasında demarkasiya xətti (elməqədər olanlar, paraelmi olanlar, kvazielm, psevdodelmi bilik). Elm və “canlı aləm”. Elmi idrakda “qeyri-müəyyən” (M.Polani) və “düşüncəöncəsi” (H.Q.Qadamer) biliyin rolu. Elmi rasionallığın tipləri: klassik, qeyri-klassik, post-qeyriklassik. Qlobal təkamülçülük dünyanın müasir elmi mənzərəsinin əsası kimi (V.S.Styopin). Elmin subyektı: “mükəmməl dərk edən insan” naminə müasir elmin fəlsəfəsində transendental subyekt kateqoriyasının tənqidi

(L.A.Mikeşina). Elmi biliyin dinamikası: elmi inqilablar (T.Kun, V.S.Styopin). [3,4,17,18,20]

3. Texnogen sivilizasiya müasir fəlsəfi tədqiqatların predmeti kimi (2 saat)

Kosmogen, texnogen və antropogen sivilizasiyaların: başlıca səciyyələri. Texnogen sivilizasiyaların qlobal böhranları və onların həlli yollarının axtarışı. Koevolyusiya strategiyası. Ekoloji şüurun formalaşması. Bioetika. Texnogen sivilizasiyaların tədqiqinin başlıca istiqamətləri. Texnogen sivilizasiyaların fəlsəfi konsepsiyaları: E.Kappanın “orqanlıproyeksiya” nəzəriyyəsi; O.Şpenqler və həyat fəlsəfəsi; L.Mamford və “meqamaşınlar” anlayışı; eksiztensializmdə müasir texnogen sivilizasiyanın tənqidi (K.Yaspers və M.Haydegger); H.Markuzenin texnikanın “siyasi intensionallığı” nəzəriyyəsi. [23,24]

4. Cəmiyyətin müasir fəlsəfi konsepsiyaları (2 saat)

Cəmiyyət haqqında müasir fəlsəfi konsepsiyaların əsas xüsusiyyəti. Cəmiyyətin sistem kimi başlıca səciyyəsi: özünütəşkilətmək, mürəkkəblik, elementlərin heterogenlik elementləri və onların qarşılıqlı əlaqəsi, dinamizm, açıqlıq. Cəmiyyətin müasir fəlsəfi konsepsiyaları: postindustrial cəmiyyət, risk cəmiyyəti, tamaşa cəmiyyəti, kütləvi cəmiyyət. Cəmiyyətin stratifikasiya üsulları. Elita və kütlə: qarşılıqlı təsir üsulları. Müasir elitar sosial birliklərin transqressiv səciyyəsi. Sosial həmrəylik problemi. Sosial olanların böhranı və bu böhranın aradan qaldırılması. [9,10,12,15,16]

5. Müasir siyasi fəlsəfə: başlıca problemləri və konsepsiyaları (2

saat)

Siyasi fəlsəfə, onun predmeti, başlıca anlayışları və fəlsəfi biliklər sistemində yeri. Hakimiyyət müasir fəlsəfənin tədqiqat predmeti kimi. Hakimiyyətin essensialist konsepsiyaları və müasir fəlsəfədə essensializmin dəf edilmə yollarının axtarışı. Müasir fəlsəfədə ağa və qul dialektikasının Hegel resepsiyası. F.Nitsşenin təlimində qulların və ağaların mənəviyyəti. Simvolik hakimiyyət: P.Burduyenin konsepsiyası. Hakimiyyət formalarının tipologiyası. Nizamlı hakimiyyət, biohakimiyyət, mikrohakimiyyət anlayışları. Hakimiyyətin subyektivi və onun başlıca səciyyələri. Hakimiyyət subyektinin etik komponenti. Liberalizm və kommunitarizm müasir siyasi fəlsəfənin istiqamətləri kimi. [52,57]

6. Müasir fəlsəfi düşüncə üfzündə kütlə və kütləvi cəmiyyət fenomeni (2 saat).

Kütlə fenomeni müasir fəlsəfi tədqiqatların predmeti kimi. Xalqlar, zümrələr və kütlələr (O.Şpenqler); kütlələrin qiyamı (X.Orteqa-i-Qasset); kütlə və hakimiyyət (E.Kanetti); susqun əksəriyyət (J.Bodriyar); kütləvi media fəlsəfəsi (M.Maklyuen). [11,16,19,21,30]

7. İdarəetmə fəlsəfəsi müasir fəlsəfi və fənlərarası tədqiqatlar sahəsi kimi (2 saat).

İdarəetmə fəlsəfəsinin təşəkkülünün müqəddəm şərtləri fəlsəfi və fənlərarası tədqiqatların ayrıca sahəsi kimi, onun predmeti, funksiyaları, vəzifələri. İdarəetmə nəzəriyyələrinin fəlsəfi əsasları. Tektologiya və kibernetika müasir idarəetmə nəzəriyyələrinin komponenti kimi. Sinonim anlayışların (menecment, nəzarət, inzibatlaşdırma) kontekstində

“idarəetmə” termininin mənası. Qeyri-müəyyənlik və risk şəraitində idarəetmənin özəlliyi fəaliyyət kimi. İdarəetmə fəaliyyətinin strukturu. İdarəetmə modelləri. İdarəetmənin sosiomədəni determinantları insan fəallığının formaları kimi. [13,14]

8. Müasir fəlsəfi antropologiyanın özəllikləri (1 saat).

Müasir fəlsəfi antropologiyanın mənbələri. Həyat fəlsəfəsində (A.Şopenhauer, F.Nitşe) insan fenomeni haqqında düşüncələr. İnsan ekzistensiya kimi (K.Yaspers, M.Haydegger, J.P.Sartr, A.Kamyu). Praqmatizmdə insanın anlaşılması (Ç.Pirs, C.Dyui). Psixanalitik antropologiyanın fəlsəfi mənası (Z.Freyd, K.Q.Yunq, A.Adler). Fəlsəfi antropologiya müasir fəlsəfənin istiqaməti kimi (M.Şeler, H.Plesner, A.Qelen). Poststrukturalizmdə insanın sonu ideyası (Mfuko, J.Bodriyar). Rus fəlsəfəsinin antropologizmi (N.A.Berdyayev, S.N.Bulqakov, S.L.Frank). [22,25,28,29]

SEMİNAR MƏŞĞƏLƏLƏRİNİN PLANI:

1. Müasir fəlsəfə: başlıca səciyyəsi, problemləri, istiqamətləri (2s)

1. Dünyanı fəlsəfi anlamının klassik və qeyri-klassik üsulları arasında fərq.
- 2.Müasir fəlsəfənin analitik və kontinental olanlara bölgüsü.
- 3.Müasir dövr fəlsəfəsinin: həyat fəlsəfəsi, hermenevtika, eqzistensial fəlsəfə, analitik fəlsəfə, postpozitivizm, strukturalizm və poststrukturalizmin başlıca istiqamətlərinin ümumi analizi.
- 4.“Yeni metafizika”: başlıca səciyyəsi, nümayəndələri.

Ədəbiyyat:

- 1.Müasir fəlsəfə və Azərbaycan: tarix, nəzəriyyə, tədris. 2007.
- 2.Hacıyev Z.Fəlsəfə.Bakı: Adiloğlu, 2000, 640 s.
- 3.İmanov H.R.,Fəlsəfənin əsasları.Bakı, 2007. VI bölmə
- 4.İsmayılov F.Q.. Müasir pozitivizm, B. 1975
- 5.İsmayılov F.Q.. Dilin metafizikası, B. 2003

2.Elmin fəlsəfəsi müasir fəlsəfi tədqiqatların sahəsi kimi (2 saat).

- 1.Elmin başlıca səciyyəsi kimi dünyanı dərk etmək üsulu olması:
- 2.Elmin anlaşılmasında başlıca müasir yanaşmalar: koqnitiv, sosiomədəni, ontoloji.
- 3.Elmi rasionallığın tipləri: klassik, qeyri-klassik, post-qeyriklassik.
- 4.Elmi biliyin dinamikası: elmi inqilablar (T.Kun, V.S.Styopin).

Ədəbiyyat:

- 1.Qəhrəmanov N.F., Məmmədov Ə.B. Təbii-elmi biliyin fəlsəfi əsasları. Bakı-Elm-2014.
- 2.Mustafayev A.X., Məmmədov Ə.B.,Təbii-elmi idrak və insan dünyası.,Bakı,2001.
- 3.Кун, Т. Структура научных революций / Т. Кун. – М. : Прогресс, 1977. – 304 с.
4. Лакатос, И. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ / И. Лакатос. – М. : Медиум, 1995. – 236 с.

3. Texnogen sivilizasiya müasir fəlsəfi tədqiqatların predmeti kimi (2 saat)

- 1.Kosmogen, texnogen və antropogen sivilizasiyalar: başlıca səciyyələri.

2. Texnogen sivilizasiyaların qlobal böhranları və onların həlli yollarının axtarışı.

3. Ekoloji şüurun formalaşması. Bioetika.

4. Texnogen sivilizasiyaların fəlsəfi konsepsiyaları.

Ədəbiyyat:

1. Розин, В. М. Философия техники. От египетских пирамид до виртуальных реальностей: учебное пособие для вузов / В. М. Розин. – Москва: NOTA BENE, 2001. – 456 с.

2. Степин, В. С. Теоретическое знание / В. С. Степин. – М. : Прогресс-Традиция, 2003. – 744 с.

4. Cəmiyyətin müasir fəlsəfi konsepsiyaları (2 saat)

1. Cəmiyyət haqqında müasir fəlsəfi təfəkkür üsullarının xüsusiyyəti.

2. Cəmiyyətin sistem kimi başlıca səciyyəsi:

3. Cəmiyyətin müasir fəlsəfi konsepsiyaları:

4. Cəmiyyətin stratifikasiya üsulları.

Ədəbiyyat:

1. Бек, У. Общество риска. На пути к другому модерну / У. Бек. – М. : Прогресс-Традиция, 2000. – 384 с.

2. Белл, Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального прогнозирования / Д. Белл. – М. : Academia, 2004. – 790 с.

3. Дебор, Г. Общество спектакля / Г. Дебор. – М. : Логос, 1999. – 224 с.

4. Зубков, В. И. Социологическая теория риска : учебное пособие для

ВУЗов / В. И. Зубков. – М. : Академический проект, 2009. – 380 с.

5. Müasir siyasi fəlsəfə: başlıca problemləri və konsepsiyaları (2 saat)

- 1.Siyasi fəlsəfə, onun predmeti, başlıca anlayışları və fəlsəfi biliklər sistemində yeri.
- 2.Hakimiyət müasir fəlsəfənin tədqiqat predmeti kimi.
- 3.Nizamlı hakimiyət, biohakimiyət, mikrohakimiyət anlayışları.
- 4.Liberalizm və kommunitarizm müasir siyasi fəlsəfənin istiqamətləri kimi.

Ədəbiyyat:

- 1.Бурдые, П. О символической власти // Социология социального пространства / П. Бурдые. – М. : Институт экспериментальной социологии, СПб. : Алетейя, 2007. – С. 87-97.
- 2.Бурдые, П. Социальное пространство и символическая власть // Социология социального пространства / П. Бурдые. – М. : Институт экспериментальной психологии, СПб. : Алетейя, 2007. – 216 с.
- 3.Исаев, И. А. Господство: Очерки политической философии / И. А. Исаев. – М. : Юристъ, 2006. – 478 с.
- 4.Исаев, И. А. Топос и номос: пространства правопорядков / И. А. Исаев. – М. : Норма, 2007. – 416 с.
- 5.Шмитт К. Понятие политического / Шмитт К. – СПб. : Наука, 2016.

6. Müasir fəlsəfi düşüncə üfzündə kütlə və kütləvi cəmiyyət fenomeni (2 saat).

- 1.Kütlə fenomeni müasir fəlsəfi tədqiqatların predmeti kimi.
- 2.Kütlə və hakimiyət (E.Kanetti)

3.Kütləvi media fəlsəfəsi (M.Maklyuen).

Ədəbiyyat:

- 1.Бодрийяр, Ж. В тени молчаливого большинства / К. Ясперс, Ж. Бодрийяр // Призрак толпы. – М. : Алгоритм, 2007. – С. 186-241
- 2.Канетти, Э. Масса и власть / Э. Канетти. – М. : Астрель, 2012. – 574 с.
- 3.Лебон, Г. Психология народов и масс / Г. Лебон. – М. : АСТ, 2016. – 320 с.
- 4.Ортега-и-Гассет, Х. Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет. – М. : АСТ, 2016. – 256 с.
- 5.Шпенглер, О. Закат Европы / О. Шпенглер. – Минск : Харвест, М. : АСТ, 2000. – 1376 с.

7. İdarəetmə fəlsəfəsi müasir fəlsəfi və fənlərarası tədqiqatlar sahəsi kimi (2 saat).

- 1.İdarəetmə fəlsəfəsinin təşəkkülünün müqəddəm şərtləri, onun predmeti, funksiyaları, vəzifələri.
- 2.İdarəetmə nəzəriyyələrinin fəlsəfi əsasları.
- 3.İdarəetmə fəaliyyətinin strukturu. İdarəetmə modelləri.

Ədəbiyyat:

- 1.Диев, В. С. Управление. Философия. Общество / В. С. Диев // Вопросы философии. – 2010. – № 8. – С. 35-41.
- 2.Диев, В. С. Философия управления: область исследований и учебная дисциплина / В. С. Диев // Вестник Томского государственного университета. Философия. Социология. Политология. – 2012. – № 2. – С. 59-66.

8. Müasir fəlsəfi antropologiyanın özəllikləri (1 saat).

- 1.Həyat fəlsəfəsində (A.Şopenhauer, F.Nitşe) insan fenomeni haqqında düşüncələr. 2.İnsan eqzistensiya kimi (K.Yaspers, M.Haydegger, J.P.Sartr, A.Kamyu). 3.Praqmatizmdə insanın anlaşılması (Ç.Pirs, C.Dyui).
- 4.Psixoanalitik antropologiyanın fəlsəfi mənası (Z.Freyd, K.Q.Yunq, A.Adler).
- 5.Fəlsəfi antropologiya müasir fəlsəfənin istiqaməti kimi (M.Şeler, H.Plesner, A.Qelen).
- 6.Poststrukturalizmdə insanın sonu ideyası (M.Fuko, J.Bodriyar).

Ədəbiyyat:

- 1.Плеснер, Х. Ступени органического и человек. Введение в философскую антропологию / Х. Плеснер. – М. : РОССПЭН, 2004. – 368 с.
- 2.Степин, В. С. Философская антропология и философия культуры / В.С. Степин. – М. : АльмаМатер, – 2015 с.
- 3.Шелер, М. Проблемы социального знания / М. Шелер. – М. : Институт общегуманитарных исследований, 2011. – 304 с.
- 4.Философская антропология Макса Шелера. Уроки, критика, перспективы / под ред. Д. Дорофеева. – М. : Алетейя, 2011. – 568 с.

Ədəbiyyat:

Əsas:

- 1.Насиєv Z.Fəlsəfə.Bakı: Adiloğlu, 2000, 640 s.
- 2.İmanov H.R.,Fəlsəfənin əsasları.Bakı, 2007. VI bölmə
- 3.Qəhrəmanov N.F., Məmmədov Ə.B. Təbii-elmi biliyin fəlsəfi əsasları. Bakı- Elm-2014.
- 4.Mustafayev A.X., Məmmədov Ə.B.,Təbii-elmi idrak və insan

dünyası.,Bakı,2001.

5.Müasir fəlsəfə və Azərbaycan: tarix, nəzəriyyə, tədris.

6.İsmayılov F.Q.. Müasir pozitivizm, B. 1975

7.İsmayılov F.Q.. Dilin metafizikası, B. 2003

8. İsmayılov F.Q.. Seçilmiş əsərləri, altı cildə, B. 2011

Əlavə ədəbiyyat:

9. Бек, У. Общество риска. На пути к другому модерну / У. Бек. – Москва : Прогресс-Традиция, 2000. – 384 с.

10. Белл. Д. Грядущее постиндустриальное общество. Опыт социального

прогнозирования / Д. Белл. – Москва : Academia, 2004. – 790 с.

11. Бодрийяр, Ж. В тени молчаливого большинства / Ж. Бодрийяр, К. Ясперс // Призрак толпы. – Москва : Алгоритм, 2007. – С. 186-241.

12. Дебор, Г. Общество спектакля / Г. Дебор. – Москва : Логос, 1999. –224 с.

13. Диев, В. С. Управление. Философия. Общество / В. С. Диев // Вопросы философии. – 2010. – № 8. – С. 35-41.

14. Диев, В. С. Философия управления: область исследований и учебная дисциплина / В. С. Диев // Вестник Томского государственного университета. Философия. Социология. Политология. – 2012. – № 2. –С. 59-66.

29. Зотов, А. Ф. Западная философия XX века / А. Ф. Зотов, Ю. К. Мельвиль. – Москва : Интерпракс, 1994. – 432 с.

15. Зубков, В. И. Социологическая теория риска : учебное пособие для

- вузов / В. И. Зубков. – Москва : Академический проект, 2009. – 380 с.
16. Канетти, Э. Масса и власть / Э. Канетти. – Москва : Астрель, 2012. – 574 с.
17. Кун, Т. Структура научных революций / Т. Кун. – Москва : Прогресс, 1977. – 304 с.
18. Лакатос, И. Фальсификация и методология научно-исследовательских программ / И. Лакатос. – Москва : Медиум, 1995. – 236 с.
19. Лебон, Г. Психология народов и масс / Г. Лебон. – Москва : АСТ, 2016. – 320 с.
20. Ло, Дж. После метода: беспорядок и социальная наука / Ло Дж. – Москва : Издательство Института Гайдара, 2015. – 352 с.
21. Ортега-и-Гассет, Х. Восстание масс / Х. Ортега-и-Гассет. – Москва : АСТ, 2016. – 256 с.
22. Плеснер, Х. Ступени органического и человек: Введение в философскую антропологию / Х. Плеснер. – Москва : РОССПЭН, 2004. – 368 с.
23. Розин, В. М. Философия техники. От египетских пирамид до виртуальных реальностей: учебное пособие для вузов / Розин В. М. – Москва : NOTA BENE, 2001. – 456 с.
24. Степин, В. С. Теоретическое знание / В. С. Степин. – Москва : Прогресс-Традиция, 2003. – 744 с.
25. Степин, В. С. Философская антропология и философия культуры / В. С. Степин. – Москва : Академический проект, Альма Матер, 2015 – 542 с.
26. Тоффлер, Э. Третья волна / Э. Тоффлер. – Москва : АСТ, 2004. –

783 с.

27. Фуко, М. Надзирать и наказывать. Рождение тюрьмы / М. Фуко. – Москва : Ад Маргинем, 2015. – 416 с.

28. Фуко, М. Психиатрическая власть / М. Фуко. – Санкт-Петербург : Наука, 2007. – 450 с.

29. Шелер, М. Проблемы социального знания / М. Шелер. – Москва : Институт общегуманитарных исследований, 2011. – 304 с.

30. Шпенглер, О. Закат Европы / О. Шпенглер. – Минск : Харвест, Москва : АСТ, 2000. – 1376 с.

